

[Hartvig Frisch.]

om Placeringen af denne Festlighed. Er det Meningen? For saa vil jeg rigtignok sige, at det er ganske ejendommelige Vilkaar at byde.

De Bemærkninger, det ærede Medlem omtalte, vedrørende Karl Marx's Ord, var ogsaa urigtigt citeret. Det er nemlig en Artikel, der handler om Religionshistorie, den handler ikke om Kristendommen. Citatet er Indledningen til et religionshistorisk Afsnit i denne Bog.

Hvad det ærede Medlem tilføjede vedrørende Karl Marx, synes jeg, at det ærede Medlem skulde have holdt udenfor. Jeg ved godt, at det ærede Medlem ikke kan undlade at sammenblande Religion og Politik, saadan som det ærede Medlem altid driver sin Trafik, men ved denne Lejlighed, hvor det drejede sig om de bestemte Ord, jeg havde sagt ved denne Solhvervsfest, skulde det ærede Medlem Hr. J. E. Nørgaard have undladt det. Jeg tror, at hvis Karl Marx havde kendt det ærede Medlem, havde han vist ikke alene kunnet sige, at Religionen er Opium, som han udtrykte det, men han havde vel ogsaa kunnet sammenligne den med visse Stimulanser i Politikeres Tjeneste, Stimulanser, som man ser det ærede Medlem altid bruger, baade fra denne Talerstol og ved andre Lejligheder.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Kristen Amby har Ordet for en kort Bemærkning.

Kristen Amby: Det er ikke af Lyst, at jeg blander mig i denne Debat, men jeg synes, jeg er forpligtet dertil. Naar nu dette Udtryk, at Religion er Opium for Folket — et Udtryk, jeg naturligvis indholdsmæssigt ikke er enig i —, vendes mod Marxisterne, mod Socialdemokraterne, mod Socialisterne, som det gøres, saa vil jeg gerne dertil sige, at jeg kender ingen ugudeligere Lære end den liberalistiske. Saadan er mit Synspunkt. For den er Mennesket et rent og skært Mittel i den økonomiske Proces's Tjeneste, noget, som er imod baade gammeltestamentlig og nytestamentlig Aand, mod hele Kristendommens Aand. Hvis man vil tale om disse Ting, maa man tale ud om dem.

Jeg kan naturligvis godt være med til at sige, at en Udtalelse som den, at Religion er Opium for Folket, er urimelig; jeg mener ikke, den er rigtig, naturligvis ikke, jeg mener det modsatte. Jeg mener, at Folket ikke kan være uden Religionen, og jeg mener i øvrigt ogsaa, at i Religionen findes Kriterier for Sandheden baade med Hensyn til Verdens- og Livsanskuelse og personlig Opførsel. Det er min Anskuelse, men det har ingenting med Politik at gøre. Det er dér, jeg synes, man gør Fortræd ud over alle Grænser, naar man bruger Udtryk som dem, der nu er brugt her, vendende sig mod et bestemt Parti, som man gør.

Det, der i de senere Aar og i den seneste Tid mest har glædet mig som Præst i den danske Kirke, er at lægge Mærke til, at Socialdemokraterne, store Arbejdermasser i København vender sig til den gamle Moderkirke igen, ikke til en bestemt Opfattelse eller en bestemt sektersk Mening, men Kirken er simpelt hen *qua* Kirke ved at faa fat dér, hvor den i sin Tid desværre slap, fordi den gik andres Ærinde.

Derfor er jeg saa bange for, at alle Udtalelser af den Art, man her har hørt, vil gøre mere Skade end den Gavn, som jeg helst vil tro, at den, der fremsatte dem, gerne vilde fremkalde.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. J. E. Nørgaard har Ordet for en kort Bemærkning.

J. E. Nørgaard: Det er aldeles ikke den historiske Fremstilling, som det ærede Medlem gav, jeg paa nogen Maade har noget at indvende imod, men det er det, som det ærede Medlem lægger ind i det, og hvormed han vil afkræfte Kristendommens Betydning og Kristendommens Aånd og Moral. Det er det, som er det afgørende. Den historiske Fremstilling har jeg ingen Forudsætninger for at kontrolere, men jeg mener i hvert Tilfælde, at de Udtalelser, som det ærede Medlem er kommet med i Tilknnytning til disse Udtalelser, er aldeles misvisende. Det er sandelig ikke rettet mod Socialdemokratiet eller mod noget enkelt Parti, men mod alle — uanset, hvilket Parti de tilhører —, som er af den Opfattelse.